

DANMARKS STATISTIK

STATISTISKE MEDDELELSER

FJERDE RÆKKE SEKSTENDE BIND

OTTENDE HÆFTE

COMMUNICATIONS STATISTIQUES 4me SÉRIE TOME 16 8me LIVRAISON

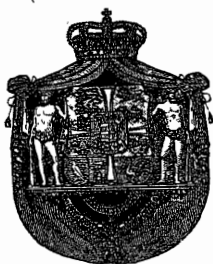
HØSTENS UDFALD I DANMARK 1904

FORELØBIG REDEGØRELSE

CARACTÈRE DE LA RÉCOLTE EN DANEMARK 1904

UDGIVET AF STATENS STATISTISKE BUREAU

PUBLIÉ PAR LE BUREAU DE STATISTIQUE DE L'ÉTAT

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

1904

Udgivet i November 1904.

Efter de fra samtlige Amter modtagne Indberetninger — af hvilke de to sidste, fra Aalborg og Hjørring Amter, først kom Bureauet i Hænde den 7. November — kan Høsten i Aaret 1904 i sin Helhed karakteriseres som noget under Middelhøst i kvantitativ Henseende og som ikke lidet over Middelhøst i kvalitativ Henseende. Høstudbyttet var gennemgaaende bedre paa Øerne end i Jylland, mindst tilfredsstillende var det i Halvøens nordlige og nordvestlige Amter. For alle Egne af Landet var Sommergræsningen Aarets svageste Punkt.

Forinden man gaar over til at give den nærmere Karakteristik af de enkelte Afgrøder og meddele de specielle Forhold vedrørende disse, skal man, ligesom i de foregaaende Aar, give en paa Grundlag af Maanedsoversigterne fra meteorologisk Institut samt Beretninger i landøkonomiske Blade og Tidsskrifter udarbejdet Fremstilling af Landbrugsaarets Vejrforhold og disses Indvirkning paa de forskellige Afgrøder.

I klimatisk Henseende afveg Efteraaret 1903 ikke meget fra Aarstidens sædvanlige Karakter. Temperaturforholdene vare normale. Oktober sluttede vel med et noget for varmt Ti-Døgn, men Maanedens Middeltemperatur laa dog ikke over Normalen. I November vedvarede den høje Varmegrad, som Oktober endte med, saa at det første Ti-Døgn (i visse Egne indtil Maanedens Midte) var fra 3° til $4\frac{1}{2}^{\circ}$ C. over det sædvanlige Gennemsnit; men Maaneden sluttede med en lige saa meget for kold Periode, saa at Middelvarmen var noget under Normalen. December udmærkede sig i Modsætning til den foregaaende Maaned ved en meget ringe Foranderlighed i Temperaturen fra Dag til Dag, saaledes at der i Følge de meteorologiske Optegnelser for København ikke har fundet saa smaa Afvigelser Sted i de sidste 125 Aar.

Af Frostperioder var der ingen i Oktober; fra Slutningen af November til ind i December aflæstes Kuldegrader, der laa fra 2° C. under Frysepunktet paa Ærø til 16° i Midtjylland; Frostperioden kulminerede d. 30. November.

Nedbøren var betydelig i Oktober, paa Øerne fra 127^{mm} til 171^{mm}, henholdsvis i Københavns og Svendborg Amter; i Jylland fik Hjørring Amt 138^{mm}, Thisted Amt 186^{mm}, medens Normalen for hele Landet er 65—90^{mm}, tiltagende fra Øst til Vest. Novembers Nedbør laa som Helhed under det sædvanlige, og i December fik Landets fleste Egne kun Halvdelen af Normalen. Kun en lille Del af Nedbøren faldt som Sne; dog dækkede et ringe Snelag Jorden i nogle Egne i Decembers første Ti-Døgn.

De klimatiske Forhold vare saaledes ingenlunde ugunstige i Efteraarsmaanederne, snarere det modsatte; men ikke des mindre var det meget vanskeligt at faa Efteraarsarbejdet udført rettidigt og tilfredsstillende. Paa Grund af den ualmindelig regnfulde Sommer og Høsttid var Høsten bleven afsluttet meget sent, og da Jorden derhos var stærkt opblødt, var det mange Steder umuligt at saa Vintersæd i September. Det regnfulde Vejr i Oktober lagde yderligere Hindringer i Vejen, og først i Maanedens sidste Dage hed det, at Vandstanden sank og Forholdene bedre sig; men ikke før Midten af November var man paa de bedre Jorder tilfreds med Jordbehandlingen. Roernes Optagning og Jordens Vinterpløjning foregik langsomt og besværligt; Beretningerne ved Aarsskiftet lød derfor ogsaa paa, at der endnu var meget Markarbejde tilbage, og hyppigt var man utilfreds med den udførte Pløjning.

De voksende Afgrøder bedømtes ved Aarets Slutning til at have et ualmindelig frodigt Udseende; dette gjaldt saavel Græsmarker og Enge som Vintersæden, men for sidstnævntes Vedkommende var en tilfredsstillende Bladfylde dog meget betinget af rettidig Saaning. Hertil maa føjes, at de besaaede Vintersædarealer i mangfoldige Avlsbrug vare meget mindre end sædvanlig.

Vintermaanedernes Temperatur var som Helhed mild. I Januar var Middelttemperaturen 0,7° C. over Normalen i København og 1,2° derover i Tarm. Februars Middelvarme var

ikke over den sædvanlige, men den normale Gennemsnitstemperatur fremkom som Resultat af en mild Periode i Maanedens Begyndelse og en, navnlig i det sidste Ti-Døgn, vedvarende Frostperiode, som fortsatte sig i de første 8 Dage af Marts. Derefter steg Temperaturen og holdt sig vedvarende over Normalen til Marts Maanedes Slutning. Af Frostperioder noteres følgende: 20. til 23. Januar med et Minimum af $\div 2^{\circ}$ C. i Sydsjælland og $\div 14^{\circ}$ i Nordvestsjælland, sidste Ti-Døgn af Februar med $\div 4^{\circ}$ paa Ærø og $\div 14^{\circ}$ i Midtjylland samt første Ti-Døgn af Marts med indtil $\div 10^{\circ}$ i Midtjylland.

Vinterens Nedbør var heller ikke særlig abnorm. Den normale Mængde for Januar, Februar og Marts er 95^{mm} i Landets østlige Dele, stigende til 125^{mm} i de vestlige Egne. I Vintermaanederne 1904 fik Øerne noget over den normale Nedbør, medens Halvøens Maksimum naaede 179^{mm} i Thisted Amt. Snelæget var som Helhed ubetydeligt; i Januar var det kortvarigt og spredt, i Februar fandt der nok ret hyppige Snefald Sted, men kun i Maanedens sidste Del. Indtil noget ind i Marts var Jorden i Almindelighed snedækket, navnlig i Jylland.

For Markarbejdernes Udførelse var den milde Vinter meget gunstig. Ofte vare de hyppige Vejrforandringer velkomne, idet Frostperioderne, ret kortvarige som de vare, udnyttedes til Gødningskørsel, og ofte kunde den udsprede Gødning nedpløjes kort Tid efter. Markarbejderne fortsattes saaledes Vintermaanederne igennem, kun forsinket i længere Tid i Slutningen af Februar og noget ind i Marts. Det vekslende Vejr var derimod ikke saa heldigt for Vintersæden, særlig i Februar klagede man derover. «Den sent saaede Rug er spids og tynd», siges der d. 2. Februar, hvilken Udtalelse gentages i de paafølgende Uger, og efter Vinterens sidste og mest langvarige Frostperiode ansaa man ofte Hvedens og Rugens Udseende for betænkelig. Først den 22. Marts begyndte Foraaret at ytre sig, og i Maanedens sidste Uge med tørt og klart Vejr indløb de første Beretninger om nedlagt Vaarsæd, uagtet man klagede over, at Jorden var stærkt sammenfalden og kun faldt «ganske godt» for Harven.

April Maanedes Middeltemperatur overskred Normalen med 1° C., noget derunder i Landets østlige Dele og noget derover i de vestlige. Maaneden var altsaa mildere end sædvanlig, hvortil kom en rigelig Nedbør: paa Øerne fra 45^{mm} paa Lolland-Falster til 60^{mm} i Frederiksborg Amt; i Jylland bredte Regnmængden sig ret ensartet over hele Halvøen fra 63^{mm} i Thisted Amt til 75^{mm} i Aalborg Amt. Da Maanedens normale Regnmængde for hele Landet er 30^{mm} , fik Størsteparten af Landet dobbelt saa megen Regn som en Gennemsnits-April, og ikke faa Steder derover.

I Sommerhalvaaret fortsatte de normale Temperaturforhold sig som Helhed. Varmegraden i Maj laa i den østlige Del af Landet noget under det sædvanlige, men til Gengæld var Jyllands noget over Normalen. Maanedens Slutning udmærkede sig ved en varm Periode med et Maksimum af $+ 27^{\circ}$ C. paa Thybøen. Nattefrost, indtil $\div 5,4^{\circ}$ C., indtraf i ikke faa Egne paa Halvøen, stærkest i Midt- og Nordjylland d. 6. og 13. Temperaturen i Juni, Juli og August afveg heller ikke meget fra Normalen, saaledes som det fremgaar af nedenstaaende Oversigt. Temperaturen var i Juni noget under, i Juli noget over Middelvarmen efter 40 Aars Iagttagelser, medens August kun afveg meget lidt derfra. Særlig varme Perioder indtraf i Midten af Maanederne Juni og Juli samt i de første Dage af August med følgende Maksima: 15.—16. Juni 28° C., 16.—17. Juli $33,6^{\circ}$ (begge Gange i Lyngby) og 6. August 32° C.

Middelvarmen i $^{\circ}$ C. paa forskellige Stationer i Juni, Juli og August i 1904 og efter 40 Aars Iagttagelser.

	Juni		Juli		August		Juni—August	
	1904	Normalen	1904	Normalen	1904	Normalen	1904	Normalen
Hjørring	12,2	14,0	14,8	15,4	15,0	15,0	14,0	14,8
Herning	13,8	14,0	13,9	15,2	15,2	14,8	14,3	14,7
Ryslinge	13,7	14,1	16,2	15,7	15,0	15,2	15,0	15,0
Landbohejsk. .	14,9	15,2	17,1	16,7	16,1	16,0	16,0	16,0
Orebygaard . .	14,8	15,2	17,2	17,1	15,9	16,4	16,0	16,2
Danmark	13,9	14,5	16,2	16,0	15,4	15,6	15,2	15,4

Sommerens Nedbørsforhold vare ret usædvanlige. I Maj fik kun Bornholm under Normalen (der her kun kan beregnes paa Grundlag af 17 Aars Optegnelser); i de øvrige Amter paa Øerne var Regnmængden noget over den sædvanlige, mindst i Holbæk Amt og mest i Københavns Amt, sidstnævnte Sted 58^{mm} mod 38^{mm} normalt; i Jylland fik Thisted Amt rigeligst, nemlig 59^{mm} mod Normalen 39^{mm}. Regnmængden i Juni, Juli og August ses af omstaaende Oversigt, hvoraf det fremgaar, at Nedbøren i Juni var ret normal i Aarhus Amt og paa Bornholm, men ikke lidt under Normalen i Størsteparten af Landets øvrige Egne, især nord for Limfjorden, hvor Nedbøren kun var omtrent 20^{mm} eller under Halvdelen af den sædvanlige. Juli var dog langt mere afvigende fra det normale, særlig i Landets 3 nordligste Amter, hvoraf Hjørring Amt kun fik 4^{mm}; mest fik de sjællandske Amter, 20—27^{mm}, samt Svendborg og Maribo Amter; men selv disse mest begunstigede Landsdele fik kun Halvdelen af den sædvanlige Regnmængde. I August var Nedbøren rigeligere, mindst i Københavns Amt samt paa Bornholm 30^{mm}, størst i Ringkøbing Amt 83^{mm}. Summen af disse 3 Maaneders Regnmængde, der har en meget væsentlig Indflydelse paa Høstudbyttet, var i nogle Egne under Halvdelen af Normalen. I øvrigt henvises til omstaaende Oversigt (S. 8).

I September vedvarede denne Sommers særlige klimatiske Forhold; Middelterperaturen var omtrent normal, medens Nedbøren vedblivende var meget lille. Medens Maanedens normale Nedbør er 70—90^{mm}, voksende fra Øst til Vest, fik Øerne kun 11—23^{mm}, henholdsvis i Holbæk Amt og i Svendborg Amt; i Jylland fik Hjørring Amt 22^{mm}, Ribe Amt 44^{mm}.

Den tidligt paabegyndte Lægning af Vaarsæden og alt Markarbejde fik en brat Afslutning straks i April Maanedes første Uge. Jorden blev for oplødt ved det store Nedslag, saa meget des mere, som den forud var ret ubekvem. Først i Maanedens Midte kom der Liv i Foraarsarbejdet, dog i Følge Beretningerne kun «paa velafvandede Jorder», og førend d. 20. April hører man ingen Ud-

Oversigt over Nedbøren i Juni, Juli og August.

Nedbøren i	1904				Juni—August tilsammen		
	Juni	Juli	August	Til- sam- men	1903	1902	1861—85
	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.
Københavns Amt.	38,0	22,7	30,4	91,1	215,0	152,1	185
Frederiksborg —	32,5	20,5	43,9	96,9	231,2	189,0	190
Holbæk —	32,9	20,0	45,9	98,8	236,3	162,9	168
Sorø —	37,3	26,8	47,4	111,5	229,4	177,2	175
Præstø —	35,3	26,8	42,5	104,6	143,0	193,3	181
Bornholms —	48,4	7,5	30,0	85,9	120,9	95,1	161
Maribo —	45,4	28,0	45,2	118,6	200,9	195,1	168
Svendborg —	38,4	24,5	59,7	122,6	272,6	191,1	200
Odense —	37,7	12,7	51,0	101,4	239,9	192,8	183
Vejle —	42,6	10,3	69,5	122,9	262,9	210,5	204
Aarhus —	48,7	14,7	72,3	135,7	245,7	209,3	200
Randers —	41,9	18,0	67,5	127,4	187,1	241,6	187
Aalborg —	30,4	5,1	65,9	101,4	178,5	213,8	184
Hjørring —	19,3	3,8	77,6	101,2	314,6	241,1	179
Thisted —	21,4	6,5	56,1	84,0	192,0	143,7	201
Viborg —	42,3	12,2	59,9	114,9	211,4	183,0	189
Ringkøbing —	37,0	13,7	82,3	133,5	213,6	173,6	203
Ribe —	31,2	10,9	68,0	110,1	251,8	237,6	210
Gennemsn. f. hele Landet	37	19	55	111	222	194	183
Middelnedbør for hele Landet efter lagttagelserne 1861—85	47	66	70	183	—	—	—

talelser om Arbejdets hurtige og gode Fremme. Ved Maj Maanedes Begyndelse var man færdig i tidlige Avlsbrug; men endnu saa sent som 24. Maj berettedes, at end ikke Øerne vare helt færdige, og i Jylland vare de lavt liggende Jorder urørte. Sædetiden var saaledes langvarig og blev meget sent afsluttet, men uden den sædvanlige skarpe Forskel mellem Landets østlige og vestlige Landsdele.

Vintersæden, hvis frodigt grønne Udseende man priste ved Nytaarstid, og som man senere under Vinterens Forløb ikke saa videre lyst paa, tog sig godt op i April paa Grund af det milde Vejr i Forbindelse med Regnen. Endnu hen i Maj udtaler man

sig dog forsigtigt: «Hveden synes at brede sig, Rugen er mere tynd». Denne Bedømmelse blev ikke forandret under den senere Udvikling. Rugen var og blev ikke svær; den blomstrede under ret gode Betingelser 14.—21. Juni; med Kernesætningen var man tilfreds, men Straaet var kort. Hveden tegnede bedre; men i Midten af Juni indløb mange Klager over «Rust» paa Straaet inden Blomstringen, der foregik først i Juli. Kun paa Lolland-Falster var man hen i Juli udelt tilfreds med Hvedemarkerne; man kaldte dem «fortrinlige», hvilken Betegnelse ikke tildeltes denne Sædart i Landets øvrige Hvedeegne. Foraarskornet blev saaet noget sent; men som Helhed spirede det hurtigt, om end noget forskelligt; men alt i alt foregik Udviklingen jævnt uden længere Tids Stilstand. Den tørre Sommers Indvirkning modstod Vaarsæden forbavsende længe i saa at sige alle Egne af Landet. I Slutningen af Juli, altsaa efter Sommerens værste Tørkeperiode, hed det, at «Vaarkornet endnu ser godt ud paa gode Jorder, paa mindre gode har det ondt ved at klare sig, men paa lette Jorder, selv paa Øerne, har det lidt betydelig Skade», og for ikke faa Avlsbrug betegnedes Skaden som uoprettelig. Først i August begyndte ogsaa de gode Jorder at svigte, idet Kornets Modning foregik for hurtigt; saa faldt der nogen Regn, dels spredt i Byger, dels jævnt over hele Landet, og straks derefter meldtes, at Høsten var i fuld Gang. Trods det noget ustadige Vejr med en ofte ikke ringe Nedbør foregik Høsten let og hurtigt. Den 9. August berettedes, at Rugen var mejet, og 16. August, at den i mange Egne var i Hus. Samtidig mejede man Hvede og 6-radet Byg, hvorpaa det øvrige Vaarkorn fulgte hurtigt efter, saa at Bøndergaardene paa de sydlige Øer havde Høsten tilendebragt omkring den 23. August. I sin Helhed var Kornhøsten dog ikke helt afsluttet paa Øerne før ind i første Uge af September; i Jylland faldt Afslutningen kort derefter. Uagtet Vejret, som sagt, var noget ustadigt i August, fik man i alle Egne Kornet godt i Hus; Kvaliteten var alle enige om at rose, men Straamængden var ikke stor, og fra sandede Jorder, selv i ellers gode Egne, lød Frygt for, at Aaret vilde blive trangt i denne Retning.

For Rodfrugterne har Sommeren ikke været gunstig. Foraarsbehandlingen var ofte vanskelig; stærkt sammenfalden, som den mere bindende Jord var, havde man ondt ved at faa den tilstrækkelig løs og porøs. De Arter, der udsaas tidligst, navnlig Sukkerroerne, blev lagt senere end ønskeligt paa Grund af det regnfulde Vejr i April. I fremmelige Avlsbrug med mildere eller lette Jorder var Forsommeren gunstig, fordi Jorden havde Fugtighed nok til, at Spiringen kunde foregaa hurtigt, og hvor Roerne vare tidligt saaede, kunde de udtyndes, medens Jorden endnu havde Væde nok, saaledes at Planterne fik tilstrækkelig Udvikling til at modstaa Sommerens Tørke. Sent saaede Roemarken havde yderst ugunstige Vilkaar baade for selve Spiringen og for den senere Udvikling; men heldigvis er man i de senere Aar gaaet over til en tidligere Udsaaning end forhen. Som Følge af den forskellige Sædetid have Beretningerne været ret modsigende i Sommerens Løb. Midt i Juni hed det, at tidligt udtyndede Roer bredte sig godt, først i Juli, at saadanne vare meget lovende, og 2. August, at de endnu klarede sig trods Tørken. Hen i September ansloges Roefrugterne til at give fra Misvækstafgrøder til ret gode Middelfrugter. Rodfrugtafgrøderne have i visse Egne i Aar lidt stærkt under Insektangreb (Bladlus, Kaalorme m. fl.), der mange Steder have været saa intensive, at Planterne blev helt ødelagte.

Aarets Høhøst har som Helhed haft jævnt gode Betingelser. Om første Aars Græsmarker berettes i Slutningen af Maj, at de som oftest lod en Del tilbage at ønske med Hensyn til Plantedækkets Tæthed, fordi Kløveren, særlig paa bindende Jorder, var stærkt udtyndet efter det fugtige og vekslende Vintervejr; det var navnlig «Sneskimmel», man tilskrev Aarsagen. Fra lettere Egne hørte man mindre til disse Klager. Engenes Udvikling var vel noget forskellig, men som Helhed normal. Høhøsten faldt tidlig og gav, hvad Kvaliteten angaar, et fortrinligt Udbytte.

Sommergræsningen har derimod været Aarets ringeste Afgrøde. Græsset var tidligt fremme, men Vejret for regnfuldt til, at Udbindingen kunde ske; Malkekvæget udbandtes først en Uge ind i Maj. Allerede ved denne Maanedes Slutning hed det,

at Græsset var ved at blive for langt og groft. En Maaned senere klagede man fra alle Egne over de udtørrede Græsmarker, og i Slutningen af Juli hed det: «Græsmarkerne ere helt afsvedne». Efter Nedbøren i August begyndte Græsmarker og Enge atter at grønnes, navnlig var man vel tilfreds i Jylland, hvor man lovede sig en rig Efteraarsgræsning. Denne Forventning blev ikke helt skuffet, og særlig ikke i de Egne, som havde faaet størst Nedbør i August; men overalt paa Øerne var Græsset atter meget knapt til Stede i Begyndelsen af September.

Høstaarets klimatiske Betingelser have herefter været følgende: et meget fugtigt Efteraar, som vanskeliggjorde Vintersædens Lægning og alt Efteraarsarbejde, saa meget mere som den forudgaaende Høst blev sent afsluttet; en mild Vinter, som tillod Udførelsen af meget resterende Markarbejde; et raat og fugtigt Foraar, hvorved ogsaa Vaarsædens Lægning blev besværlig og faldt sent. Iøvrigt gav Sommerens vedvarende Tørke Høstaaret sit Særpræg, idet de regnfattige og solvarme Vejrforhold vedvarede Landbrugsaaaret til Ende. — Disse Betingelser have givet sig ret forskelligt Udslag i de enkelte Dele af Landet, idet de Egne, hvor de største Afvigelser fra normale klimatiske Forhold fandt Sted (i Jyllands nordlige og nordvestlige Amter), ogsaa have været dem, hvis Høstudbytte er blevet mindst. Sommerens fortrinlige Høstvejr har paa den anden Side præget Høstudbyttets Kvalitet, og dette gælder saa at sige alle Afgrøder og alle Landsdele; men Sommertørken skyldes det ogsaa, at Græsningen overalt blev overmaade ringe.

Af de fra Amterne indkomne Beretninger skal fremdrages følgende Enkeltheder:

Plantesygdomme og Insektangreb omtales fra Københavns Amt saaledes: «Larveangreb omtales et enkelt Sted (Lyngby) i Roerne, og paa en enkelt Egn (Vridsløse) har 6-rd. Byg været angrebet en Del af Rust. Den for Øen Amager vigtige Hvidkaalsdyrkning har i Følge de modtagne Indberetninger kun givet en daarlig Høst, ogsaa som Følge af Larveangreb». — Til Sorø Amt indberettes fra Skelskør-Eggen, at

«Frøerne have lidt saa meget af Lus og Tørke, at de blive noget under Middelhøst, skønt det i Sommeren saa meget lovende ud.» — Odense Amt indberetter: «Rodfrugterne har ogsaa lidt Skade af Bladlus.» — Aarhus Amt omtaler, at Snyltesvampe enkelte Steder vare medvirkende Aarsag til den mislykkede Sommergræsning. — Fra Aalborg Amt hedder det (indberettet fra Randrup): «Havren er ubetinget den Afgrøde, som led mest af Tørken, og var her stærkt angreben af Rust.» — Viborg Amt indberetter fra et enkelt større Avlsbrug, at Hveden var særdeles godt udviklet i Straa og godt kernesat, men at Kvaliteten var meget ringe, da Hveden havde været stærkt angreben af Brand i Kornet, som derfor ikke er egnet til Handelsvare. — I en Beretning til Ringkøbing Amt fra «Skodborg-Vandfuld Herreders Landboforening» nævnes, at Agerhøets mindre gode Kvantitet som Kvalitet skyldes den næsten overalt totale Mangel paa Kløver i Blandingen, i Regelen paa Grund af Kløveren Bægersvamp. Fra Herningholm hedder det desuden, at Kaalrabi er meget daarlig som Følge af Svampeangreb.

Af de mere almindelige Udtalelser fra Amterne om Høstens Udfald anføres følgende:

Københavns Amt: „Det ualmindelig vaade Efteraar 1903 og det vaade Foraar, der strakte sig lige til Saatiden og efterfulgtes af en ualmindelig tør Sommer, have været de bestemmende Faktorer for indeværende Aars Høst. For de egentlige Kornsorters Vedkommende maa Udbyttet af Høsten for Amtet i sin Helhed karakteriseres som en Middelhøst i kvantitativ Henseende og som betydelig over en Middelhøst i Kvalitet. Saavel Vintersæden, navnlig Rugen, som Vaarsæden har lidt under den mindre heldige Indflydelse dels af de ved Udsaaningen, som Følge af den megen Regn, vaade og kolde Jorder, dels senere under den langvarige Tørke, hvorved Væksten sine Steder er bleven hemmet en Del. Af Vintersæden synes Hveden og af Vaarsæden Byggen gennemgaaende at være bedst, Havren har paa visse Egne paa Grund af Tørken givet ikke saa faa golde Straa. Det er dog navnlig paa Roer, Kartofler samt Høhøsten og Eftergræsningen, at den tørre Sommers skadelige Indflydelse har været betydelig.“ — Frederiksborg Amt: „Den stærke Regn i Foraaret indtil Midten af Maj og der-

efter ualmindelig ringe Nedbør med varmt Vejr og stærkt Solskin har, for saa vidt Sædarterne angaar, medført, at den indhøstede Kvantitet er under Middelhøst, hvorimod Kvaliteten er over Middelhøst, hvilket de fleste Steder i Amtet ogsaa gælder med Hensyn til Ager- og Enghø, medens Udbyttet af Kartofler og Roer har været Middelhøst eller derunder, saavel med Hensyn til Kvantitet som Kvalitet, og Sommergræsningen meget daarlig, hvoraf Følgen har været, at Besætningerne paa Gaardene i Aar ere komne paa Stald mindst 1 Maaned tidligere end sædvanlig.“ — Holbæk Amt: Holbæk Amts økonomiske Selskab angiver, at „de forholdsvis daarlige Kvantiteter stamme fra den usædvanlig tørre Sommer,“ og Arts-Skippinge Herreder, at „langvarig Tørke har virket skadelig paa Rodfrugter og Sommergræsning“; endvidere indberettes fra Sorø Birk: „Naar Rodfrugter og Sommergræsning er ringere i Aar end sædvanlig, er Grunden den langvarige og stærke Tørke.“ — Sorø Amt: By- og Herredsfogden i Ringsted bemærker: „Den stærke Tørke har bevirket, at Vintersæd og Rodfrugter ikke har faaet tilstrækkelig Udvikling.“ Herredsfogden i Øster-Flakkebjerg Herred har bemærket: „Den vedvarende Sommertørke var Skyld i, at Rodfrugterne mislykkedes og Sommergræsningen blev daarlig.“ Formanden for „De mindre Landbrugeres Landboforening for Sorø og tilgrænsende Amter“ (Sydvestsjælland) har bemærket: „Høsten har gennemgaaende givet lidt i Fyld, men ret god Kerne og alt indhøstet i fortrinlig Stand. Rodfrugterne ere smaa.“ Formanden for „Ringsted-Egnens Landboforening“ har oplyst, at „Kartoflerne, Ager- og Enghøet samt Sommergræsningen har lidt under Sommerens usædvanlige Tørke, og af samme Grund bliver Udbyttet af Roer ringe.“ — Præstø Amt: Landboforeningen for Næstved og Omegn: „At Rodfrugter og Sommergræsning har været saa daarlige, skyldes den langvarige Tørke, idet der siden den 14. Maj kun er faldet een ordentlig Regn, nemlig den 25. Juni; i Sommerens Løb er der vel faldet en enkelt Byge, som dog ikke har været i Stand til at bløde 1 Tomme i Jorden; det har vistnok været den tørreste Sommer siden 1868.“ Gammelkøgegaard Gods: „For saa vidt Opgivelserne for flere Posters Vedkommende ere afvigende fra det almindelige, skyldes dette formentlig det særdeles vaade Aar 1903 indtil Saatid 1904 og den derefter følgende langvarige Tørke i Foraaret og Sommeren 1904. De faa Regndage, man har haft i den sidste Periode, have paa Grund af Jordens Fasthed og Tørhed ikke været i Stand til at gøre nogen væsentlig Nytte.“ Møens Landboforening: „Koldt Foraar, senere kun een Bløderegn (25. Juni), siden stærk Tørke.“ Marienborg Gods: „Den vedblivende Tørke er Aarsag

i, at Udbyttet af Rodfrugter er saa ringe, samt i den usædvanlige Kvalitet af hele Afgrøden.“ — Bornholms Amt: Herredsfogden i Vester Herred har givet følgende Tilføjelser: „Uheldige Vejrforhold med stærk Nedbør midt under Vaarsædlægningen gjorde Jorden ubekvem, saa at Foraarsæden kun vanskelig udviklede sig i den derpaa følgende tørre Forsommer; paa den anden Side bidrog det fortrinlige Høstvejr saavel under Kløver- og Hø- som under Sædhøsten til den udmærkede Kvalitet af disse Afgrøder.“ Fra Sønder Herred indberettes: „Det ugunstige Udfald for Sommergræsningens og Rodfrugternes Vedkommende maa søges i den ganske ualmindelige Tørke, som har hersket siden Slutningen af Juni Maaned.“ — Svendborg Amt: „Den mindre gode Kvantitet af Hvede og Rug skyldes antagelig det meget regnfulde Efteraar og Vinter, ligesom Regnen i September 1903 forvoldte, at en betydelig Mængde Vintersæd forblev usaaet. Kvantiteten af Rodfrugterne har overalt lidt under den tørre og varme Sommer, hvilket ogsaa har været Tilfældet med Sommergræsningen.“ — Odense Amt: „Vintersæden kom kun smaat frem i det vaade, kolde Efteraar i Fjor, og Rugen blomstrede i Aar under uheldigt Vejrlig, hvorved Kvantiteten forringedes. Vaarsæden saaaedes under heldige Vejrforhold, kom godt frem, men stagnerede noget under Sommerens langvarige Tørke, dog blev Udbyttet godt, navnlig paa de stærkere Jorder.“ — Vejle Amt: „Den langvarige Tørke og stærke Varme har bevirket, at Vaarsæden er mindre god. Af samme Grund var Græsningen meget daarlig midt om Sommeren, hvorimod den var god i For- og Eftersommeren. Der klages gennemgaaende over den ringe Kvantitet, hvorimod Kvaliteten for enkelte Egenes Vedkommende endog betegnes som i det hele taget fortrinlig. Udbyttet i Amtets Vesteregne betegnes gennemgaaende som over Forventning, naar Hensyn tages til Tørken.“ — Aarhus Amt: „Mangelen paa Regn har i det hele og navnlig paa lettere, sandede Jorder formindsket Afgrødernes Mængde, men disse have i det milde, stadige Vejr udviklet sig til Produkter af fortrinlig Beskaffenhed. At endelig Hvedejordene, som bedre have kunnet undvære Nedbør, saavel kvantitativt som kvalitativt have givet over Middelhøst, turde være i Overensstemmelse hermed.“ — Randers Amt: „Det kolde Foraar og den usædvanlig tørre Sommer har øvet en uheldig Indflydelse paa Høstudbyttet, særlig for saa vidt angaar Rodfrugter og Græsvækst.“ — Aalborg Amt: Fra Mølgaard (pr. Aars) indberettes: „Kulden i Juni har maaske dog lige saa megen Skyld i det formindskede Udbytte af alle Sædarter som Tørken i Juli.“ Fra Nibe-Løgstør Landboforening: „At Høstudbyttet i Aar er mindre

end almindeligt, skyldes det vaade Foraar og den langvarige Tørkeperiode i Sommer.“ Fra Klarupgaard: „Jorden var stærkt vandfyldt i Foraaret og faldt ikke bekvemt. Efter Sædens Saaning vedvarede Tørken til den 25. Juni, og den da faldne Regn blødtte ikke fuldt tilstrækkeligt og efterfulgtes af Tørke.“ — Hjørring Amt: „Som det af Indberetningen vil ses, staar Høsten for Kornets og Sommergræsningens Vedkommende under en Middelhøst, navnlig i kvantitativ Henseende, og det fremgaar af de hertil indkomne Beretninger, at Høsten for de nævnte Plantearters Vedkommende er den ringest fyldende, man i lange Tider har kendt. Derimod har Høavlen givet et Normaludbytte, ligesom Høsten for Kartofflers og Rodfrugters Vedkommende kun i kvantitativ Henseende staar under det normale. Paa Grund af den stærke Fugtighed i Efteraaret 1903 kunde Markerne ikke blive bearbejdede paa tilfredsstillende Maade; Rugen blev derfor saaet meget sent og i vaad og ubekvem Jord. I Foraaret var Vejret koldt og meget fugtigt, hvorfor Saaningen af Vaarsæden blev sinket i høj Grad. Som Følge af det regnfulde Vejr stod Kornet længe i Stampe, navnlig paa lavere liggende Jorder, og Ukrudtet tog mange Steder Overhaand. I Maj Maaned indtraf voldsomme Regnskyl, som slog den saaede Sæd vel fast i Jorden, og derefter fulgte, indtil Høsten var forbi, en meget tør Tid med ualmindelig hyppig Blæst og stærk Nattefrost, der overalt hemmede Plantevæksten betydeligt og paa sine Steder ødelagde al Vegetation. I Efteraaret har Vejret været varmt og fugtigt. Under Høsten har Vejret været godt, og alt, saavel Hø som Korn, er blevet indberget i god og tør Stand.“ — Viborg Amt: „Paa Grund af den store Regnmængde, der faldt fra Midten af Juli til Midten af September 1903, blev Rugen gennemgaaende sildig saaet og maatte nedlægges i vaad og mindre velbehandlet Jord, hvilket i Forbindelse med det vaade og kolde Foraar paa flere Egne bevirkede et kvantitativt noget ringere Udbytte end almindeligt, medens Kvaliteten gennemsnitlig er meget god og paa flere Steder endog angives at være udmærket god. Vaarsæden, der ogsaa mange Steder blev nedlagt i vaad Jord, blev hemmet i Væksten af Kulde og Nattefrost i Foraartiden samt af stærk Tørke i Midsommertiden. Særlig tog Havren Skade heraf, ligesom Boghveden paa Grund af Tørken ganske mislykkedes. Det fremgaar af de modtagne Indberetninger, at medens Høsten paa Jorder, der vare i god Kultur og i høj Gødningskraft, dog vil blive omtrent eller lidt under en Middelhøst, har Udbyttet paa lette, sandede og daarligt drevne Jorder været saa ringe, at Høsten for saadanne Jorders Vedkommende nærmest maa siges at kunne betegnes

Amtene	Hvede			Rug			Byg			Havre		
	Kvantitet	Kvalitet	Holl. Vægt	Kvantitet	Kvalitet	Holl. Vægt	Kvantitet	Kvalitet	Holl. Vægt	Kvantitet	Kvalitet	Holl. Vægt
Københavns	g+	mg+	132	g	mg+	126	g+	mg	116	g	mg	88
Frederiksborg	g	mg	130	g	mg	125	g	mg	115	g	mg	87
Holbæk	g+	mg+	132	tg	mg+	125	g+	mg	116	g+	mg	89
Sorø	mg?	ug?	132	tg+	mg	126	mg?	mg+	117	g+	mg	90
Præstø	mg	ug	133	tg	mg	126	g	mg	117	g	mg	87
Bornholms	g+	mg	130	g?	mg	124	g+	mg	114	g+	mg?	86
Maribo	g	mg+	133	g?	mg+	126	mg	ug?	117	mg	mg+	87
Svendborg	g?	mg+	132	tg+	mg+	125	g+	mg+	116	g+	mg	85
Odense	g	mg	130	g	mg	126	mg	mg	118	g	mg	85
Vejle	g	mg	131	g	mg	124	g	mg	112	g	mg	84
Aarhus	g	mg	130	g?	mg?	122	g	mg?	114	g	mg?	85
Randers	g	mg	130	g?	mg	124	g	mg	114	g?	g?	85
Aalborg	g?	mg?	131	g?	mg?	122	g	mg?	111	tg	g+	80
Hjørring	g?	mg?	126	tg?	g?	120	tg+	g	110	mdl	g?	87
Thisted	g?	mg?	131	tg?	g?	120	g	g	106	tg	g	83
Viborg	g+	g	—	g	mg	123	g	mg?	112	tg+	mg?	82
Ringkøbing	—	—	—	g?	mg?	123	g	g+	106	tg+	g+	81
Ribe	g	mg	129	g	mg	120	g	g	100	tg	g	79
Genemsnit for hele Landet }	g+	mg+		g?	mg?		g+	mg		g?	mg?	

Anm. Ved Kornsorterne er det Kerneudbyttet, hvis Karakter angives.

som Misvækst. Rodfrugter have paa Grund af Tørken i Sommer-tiden givet et noget ringere Høstudbytte end sædvanlig, og dette gælder særlig Kartofler, der overalt saavel i Kvantitet som i Kvalitet have givet et tarveligt Udbytte. De gode Vejrforhold til Indbjergning af Hø i Maj og Juni Maaneder have bevirket en god Førsteafgrøde af meget god Kvalitet. Sommergræsningen, der var god i Sommerens Begyndelse, blev paa Grund af Tørken i Juli og August Maaneder overalt i Amtet tarvelig; jævnlig har Græsningen i de nævnte Maaneder vel endog næppe haft nævneværdig økonomisk Betydning.“ — Ringkøbing Amt: Fra Aadum Sogn indberettes, at „Havren og Græsningen hemmedes i Foraaret af Kulde og Nattefrost og senere af en vedvarende Tørke. Da senere Regnen kom, var Tiden og Udviklingen saa stærkt fremskreden, at den kun gjorde ringe Nytte; der skød en Del grønne Skud frem, der bedrede lidt paa Kvantiteten.“ Fra Lønborggaard indberettes, at „Rugen led meget ved forrige Efteraars vedholdende Regn; Regnen umuliggjorde endvidere Efteraarspøjningen paa de lave Jorder; som Følge deraf

Bælgføds		Boghvede		Raps og andre Handelspl. *)		Kartofler		Sukkerroer		Andre Rodfrugter		Agerbø		Engbø		Sommergræsning
Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet	
g+	g+	—	—	—	—	tg	g	g?	mg?	tg?	g	g+	mg	g+	mg?	mdl?
tg	g	—	—	—	—	g	g	—	—	tg	g	g	mg	g	g	mdl
g	g+	tg	g	g	ug?	tg	g	ug?	mg	tg	g+	g+	mg+	g	mg	mdl+
g+	mg?	—	—	tg+	g	tg+	g+	mdl	g	tg?	g+	g+	mg	g	mg?	mdl+
g	mg	—	—	—	—	tg	g	tg	g	tg	g	g	mg	g	mg	mdl
g	g+	—	—	—	—	tg	g+	—	—	tg?	g+	g+	mg	g	mg?	mdl+
g+	mg	—	—	—	—	g?	mg?	tg	mg	tg	mg	g+	mg	g	mg	tg?
g	g+	slet	slet	g	g+	g+	mg?	tg?	g+	tg+	g+	g+	mg+	g	mg	tg
g	g	tg	tg	g	g	g	mg	tg	mg	tg	g	g	mg	g	mg	tg
tg	g	tg	g	g	g	g	g	g	g	g	g	g	mg	g	mg	tg
tg+	g	tg+	g?	—	—	tg+	mg	mg	mg	tg+	g+	g	mg	g	mg	tg?
tg+	g?	g?	g?	—	—	g?	g+	—	—	g?	g+	g	mg	g	mg	tg?
tg	g?	tg	tg	—	—	g	g?	—	—	g?	mg?	mg?	mg+	g+	mg+	tg?
tg?	g?	—	—	—	—	g?	g	—	—	g?	g	g+	mg	g	mg?	mdl+
tg	g+	—	—	—	—	tg+	g?	—	—	tg	g	g	mg	g	mg	mdl
g?	g	mdl	tg?	—	—	g?	g	—	—	g?	g+	g	mg	g+	mg	tg
g?	g	tg?	tg	—	—	g?	g	—	—	g?	g+	g+	mg	g	mg+	tg
tg	g	mdl	tg	g	g	g	g	g	g	g	g	g	mg	g	mg	tg
g	g+	mdl+	tg+	—	—	g?	g	tg	mg?	tg+	g+	g+	mg	g	mg	tg?

*) Til «andre Handelsplanter» henregnes **Hør, Humle, Kommen** m. m.

forsinkedes Foraaarsarbejdet, og sildig Saaning var meget uheldig i Aar paa Grund af den lange Tørkeperiode.“

Af den ovenstaaende tabellariske Oversigt fremgaar det, hvorledes Høstens Udfald for hver af de forskellige Sædarter m. v. er bleven bedømt i de enkelte Amter, saavel hvad Kvantiteten som hvad Kvaliteten angaar, idet Karakteren «g» (godt) er Udtryk for Middelhøst. De af Amterne afgivne Bedømmelser er Gennemsnitsresultater af Opgivelser, der ere indhentede fra Jordbrugere, Landboforeninger og Retsbetjente indenfor hvert Amts Omraade. De i Tabellen anførte Gennemsnitskarakterer for hele Landet ere beregnede under Hensyntagen til Størrelsen af det til de forskellige Sædarter i hvert enkelt Amt anvendte Areal, ifølge Opgørelsen af 1901 («paatænkt Anvendelse», jfr. Statistiske Meddelelser, 4. Række, 11. Bd., Hæfte 7).

Om de enkelte Afgrøder bemærkes: Af Vintersæden har Hveden i kvantitativ Henseende givet over Middelhøst, hvorimod Rugens Middeludbytte har været derunder. Rughøsten har 3 Amter paa Øerne og 3 i Jylland karakteriseret som Middelhøst; i samtlige øvrige Amter er Betegnelsen mere eller mindre derunder. Baade Hvedens og Rugens Kvalitet har derimod været over det sædvanlige, hvilket især gælder Hveden.

Af de særlige Udtalelser om Vintersæden fremdrages følgende:

Sorø Amt: By- og Herredsfogden i Ringsted indberetter: „For Vintersæden har den mindre heldige Saaning i Efteraaret og Nattefrost i Foraaret haft skadelige Virkninger.“ — Bornholms Amt: Byfogden i Rønne bemærker: „Ved uheldig Blomstring for Rugen var der mange „Spring“ i Aksene, saa den foldede ikke godt.“ — Aalborg Amt: Fra Mølgaard (pr. Aars) indberettes: „Rugen har været yderst forskellig, den tidlig saaede langt foran den sildige.“ — Hjørring Amt: „Som Følge at det fugtige Vejr i Rugsædetiden blev næppe mere end den halve Rug saaet. Da denne Sædart derhos blev saaet sent og i for vaad Jord, stod den tynd og svag efter Vinteren. Det sene og kolde Foraar bevirkede, at Rugen blev tynd og spids, og den derefter paafølgende Tørke, at den blev kort og for tidlig gik af Grøde, saa at Kornet kun blev daarligt udviklet. I Blomstringstiden indtraf endelig stærke Storme, som afpidskede Rugen og forringede Kernedannelsen.“ — Ringkøbing Amt: Fra Ulfborg Sogn indberettes: „Rugen har sikkert taget Skade i Drætiden, hvorfor den giver for lidt i Skæppen.“

Af Vaarsæden har Byggen gennemgaaende givet Middelhøst eller derover, kun i Hjørring Amt er Udbyttet kvantitativt betegnet ikke lidt under Middelhøst. Havrens Gennemsnitskarakter er Middelhøst eller en Del derover i alle Øernes Amter; i Jylland naaede Udbyttet heraf kun Middelhøst i de to sydøstlige Amter, Vejle og Aarhus, medens de øvrige jyske Amter betegne Udbyttet som ret betydelig under Middelhøst. Da netop disse Landsdele have store Havrearealer, er Havrens Middelkarakter for hele Landet under det normale. Kvaliteten af begge disse Vaarsædsafgrøder har gennemgaaende i alle Amterne været over det

almindelige, især for Byggens Vedkommende, idet Havrens Kvalitet i de jyske Amter ogsaa ligger ikke saa lidt under Øernes Karakter. — Om disse de langt betydeligste Vaarsædsafgrøder indberettes følgende:

Københavns Amt: „Hvor Vaarsæden er bleven saaet sent, har Tørken i det hele indvirket skadeligt paa Kerneudviklingen, idet Væksttiden er bleven for kort. Den hollandske Vægt varierer derfor en Del.“ — Aalborg Amt: Fra Mølgaard indberettes: „Havren, der manglede Væde i Skridningsperioden, har fyldt usædvanlig lidt, saa at Kerneudbyttet rimeligvis af samme Grund vil blive formindsket.“ Fra Buderuphølm: „Nattefrosten og til Dels Tørken bidrog til, at Kvantiteten af Byg og Havre blev mindre god.“ — Hjørring Amt: „Vaarsæden blev saaet for sent paa Grund af det fugtige Vejr i Foraaret, og da Jorden var haardt bunden af den stærke Nedbør, kom Foraarssæden kun tyndt op. En Tid lang stod dog Kornet ret lovende, men Sommerens stærke og vedholdende Tørke forhindrede totalt Kornets Vækst og Skridning, saa at Udbyttet blev meget tarveligt, navnlig for Havrens Vedkommende, der tillige led stærkt under Kulden i Maj Maaned.“ — Ringkøbing Amt: Fra Stenholmgaard og Omegn indberettes: „Havren er den Kornsort, der har givet mindst Udbytte baade i Kvantitet og Kvalitet paa Grund af den langvarige Tørke.“

Høstudbyttet af Bælgsæd har været normalt i Kvantitet og lidt derover i Kvalitet; men ogsaa her gælder det, som anført for Byggen, at det navnlig er Øernes Høstudbytte, der hidfører dette Resultat; i Jyllands Amter ligger Karaktererne nemlig overalt under Middelhøst. Boghveden, som iøvrigt kun har Betydning for Jyllands vestlige Egne, har givet et meget ringe Udbytte, langt under Middelhøst, saavel i kvantitativ som i kvalitativ Henseende.

Bedømmelsen af Handelsplanterne er i Aar ret ensartet, uagtet det her er forskelligartede Afgrøder, der sigtes til; Bedømmelsen gaar ud paa, at disse Afgrøder have givet Middelhøst.

Af Rodfrugter have Kartofflerne som Helhed givet noget under Middelhøst i Kvantitet, medens Kvaliteten svarer til Middelhøst, dog ret varierende i de forskellige Egne.

Sukkerroernes kvantitative Udbytte har været ringe i alle Egne, hvor Dyrkningen heraf har nogen Betydning; Kvaliteten har derimod været omtrent lige saa meget over Middelkvalitet som Mængdeudbyttet ligger under Middelkvantitet.

Andre Rodfrugters kvantitative Middeludbytte har været bedre end Sukkerroernes, men Kvaliteten er ikke saa højt betegnet som for hine; her er det Jylland, der har det bedste Udbytte.

Om disse Afrøder fremdrages følgende Udtalelser:

Svendborg Amt meddeler: „Bælgsæd- og Boghvedeavlens mislykkedes de fleste Steder her i Amtet i Aar.“ — Ringkøbing Amt: Fra Vorgod indberettes, at Boghvedens ringe Udbytte skyldes Nattefrost.

Om Handelsplanter indberettes fra Odense Amt: „Humlen gav her i Amtet et meget godt Udbytte.“

Om Kartofler og andre Rodfrugter indberetter Københavns Amt: „Kartoflerne og navnlig Roerne give kun et meget lille Udbytte i kvantitativ Henseende, de sidste ere under normal Størrelse og fylde derfor kun lidt; derimod er deres Tørstofindhold meget stort. Mange Steder kom Roerne kun tyndt op, og Eftersaaningen lykkedes saa godt som ikke.“ — Holbæk Amt: „Roerne karakteriseres som „tg“ paa Grund af for lidt Væde.“ — Bornholms Amt indberetter: „Rodfrugtmarkerne vise sig meget forskellige; de, der ere rettidig saaede og velholdte, ere gode, de andre slette.“ — Aalborg Amt indberetter fra Randrup, at Roer og Kartofler vel kom sig godt efter Regnen, men dog ikke vil give over Middelhøst. — Hjørring Amt meddeler: „Roerne og Kartoflerne, der hemmedes en Del i Væksten af Nattefrost, og paa Grund af Tørken vare ved at gaa af Grøde i den tørre Tid, have senere rettet sig godt; navnlig gælder dette om Roerne, der i det gode Efteraarsvejr have udviklet sig langt over Forventning paa de Steder, hvor Renholdelse har været gennemført. I en enkelt Indberetning klages dog over, at Rodfrugterne og Kartoflerne have lidt noget under Nattefrosten i September Maaned.“ — Fra Ringkøbing Amt indberettes fra Skodborg-Vandfuld Herreder: „Kartoflernes Kvalitet vilde i Aar have været langt bedre, hvis de ikke efter Tørkens Ophør mange Steder havde taget ved Grøde igen, hvilket skader Kvaliteten“; fra Brejnholt indberettes, at „Udbyttet af Roer vil blive betydelig under Middel som Følge af den regnløse Sommer.“ —

Høsten af Agerhø har ikke i noget Amt været under Middelhøst, hvad Mængdeudbyttet angaar, og som Helhed ligger Høstudbyttet heraf over Middelhøst. Høsten af Enghø er saa at sige for samtlige Amter betegnet som Middelhøst. Høhøstens Værdi forhøjes betydeligt ved Høets gode Kvalitet; dette gælder saavel Agerhø som Enghø.

Sommergræsningen har i Modsætning hertil været Aarets svageste Punkt; Middelkarakteren for hele Landet er langt under det sædvanlige, særlig i de sjællandske Amter, paa Bornholm og nord for Limfjorden. Aarsagen er i alle Indberetninger angivet at være Sommerens særlige Vejrforhold, idet den tørre Solvarme, der gav Høhøsten fortrinlige Betingelser, var ødelæggende for Græssets fornyede Vækst. Samtlige Beretninger herom indeholde saa at sige enslydende Beklagelser.

Fra Københavns Amt indberettes: „Høhøsten blev for Agerhøets Vedkommende en god Middelhøst, men Eftergræsningen blev yderst ringe, idet der saa godt som ingen Regn faldt efter Høslæt. Fra saa godt som alle Egne af Amtet er Karakteren for Sommergræsningens Vedkommende derfor kun „mdlg“ eller endnu ringere.“ — Sorø Amt indberetter fra Herlufsholm Gods: „Sommergræsningen var slet paa Grund af den langvarige Tørke.“ — Præstø Amt indberetter fra Landboforeningen for Stevns Herred og Omegn: „Sommergræsningen har i Sommerens sidste Halvdel været meget slet paa Grund af Tørke.“ — Fra Bornholms Amt indberettes, at Sommergræsningen for Forsommeren var „tg“ og for Høsten og Efteraaret „mdlg“. — Fra Odense Amt: „Sommergræsningen har i den tørre Sommer næsten overalt været meget ringe.“ — Fra Hjørring Amt indberettes: „Høets Udviklingsperiode faldt delvis før Tørkens Ødelæggelse af al Vegetation, hvorfor Høavlen i det hele taget har været tilfredsstillende. Sommergræsningen har derimod været elendig; Græsmarkerne bleve aldeles afsvedne under Sommerens Tørke og det har i Aar været det sletteste Græsaar i Mands Minde.“

Hvis man i faa Ord vil sammenfatte Resultatet af de fra Amterne modtagne Indberetninger, kan Bedømmelsen af Høsten i 1904 udtrykkes saaledes: For Landet som Helhed maa Høstudbyttet i kvantitativ Henseende karakteriseres som

noget under Middelhøst, men der er megen Forskel mellem de forskellige Egne af Landet, idet Afgrøderne have lidt mindre under Tørken og de øvrige uheldige klimatiske Forhold paa de svære og stærkt kultiverede Jorder end paa de lettere. Saavel Sædafgrødernes som Rodfrugternes Kvalitet var gennemgaaende ikke lidet over Middelhøst, i enkelte Egne endog ganske fortrinlig. Høhøsten gav et tilfredsstillende Udbytte, navnlig hvad Kvaliteten angaar, hvorimod Sommergræsningen i alle Landets Egne var meget langt under det almindelige.
